

Wilde bijen in mijn tuin

Tekst en foto's Annette van Berkel

Bezoekers van het kruipklokje

Mijn burens hebben op de overgang van het terras naar de gevel van het huis het kruipklokje (*Campanula poscharskyana*) staan. Daar op bezoek zag ik hoeveel bijen erop vlogen en dat waren naast honingbijen ook diverse soorten wilde bijen. Die wilde ik ook in mijn tuin!

Het kruipklokje

Ik heb nu drie jaar het kruipklokje in mijn tuin. Het was even doorzetten om hem aan te laten slaan, want ik heb hout-snippen en de plant heeft liever zand en steen. Maar dan heb je ook wat! Het kruipklokje heeft een bloemkroon met losse bloembladjes die openstaan, waardoor je bezoekende bijen goed kan observeren en zien wat zij daar doen. De plant vormt kruipende zoden, die prima geschikt zijn om saai plekken tussen gevel en terras op te vullen. De bloem komt uit Kroatië en is uitheems, maar is inmiddels ingeburgerd in het stedelijke gebied. Beter is het natuurlijk om inheemse klokjes aan te planten. De klokjes hebben meestal naar opzij of naar beneden hangende klokvormige bloemkronen, waardoor je de bijen die er gebruik van maken minder goed kan zien.

Wie komen er langs

Vanuit mijn stoel naast de kruipklokjes heb ik prachtig zicht op de bezoekers. Het zal u niet verbazen dat honingbijen tot de vaste gebruikers horen. Ik zie ze meestal nectar halen, maar heb ze ook wel gezien met hun korfjes vol wit stuifmeel.

Opvallend is ook het bezoek van de grote bladsnijder (*Megachile willughbiella*). Zowel mannetjes als vrouwtjes foerageren op de klokjes. De mannetjes nemen snel een slokje en zijn verder bezig met zoeken naar vrouwtjes. Als ze er een vinden proberen ze met haar te paren. Echt een paring heb ik nooit gezien, wat uiteraard niet zegt dat

het niet gebeurt want het vrouwtje laat zich vaak vallen en in de zode is niet te volgen wat ze doen. Soms gaan mannetjes even zitten poetsen, want ze komen erg onder het stuifmeel te zitten. Dan is vaak hun opvallende beharing aan de voorpoten te zien die wel wat wegheeft van bokshandschoentjes. Die pootbeharings speelt een rol bij de paring. Vrouwtjes grote bladsnijder zijn buikverzamelaars en hebben een roodbruine scopa (buikschiur) met een zwarte punt. Tot mijn grote vreugde kreeg ik ook foeragerende klokjesdikpoot (*Melitta haemorrhoidalis*) vrouwtjes op mijn kruipklokjes. Zij kregen steeds dikkere witte achterpootjes van het vele stuifmeel (zie ook Bijenhouden 2023-4). Het is voor het eerst dat ik deze soort in de tuin heb.

Grote en kleine klokjesbij

Natuurlijk kreeg ik ook de grote klokjesbij (*Chelostoma rapunculi*) (8-10mm lengte) in de kruipklokjesbloemen (*Campanula poscharskyana*). Toen ik beter op ging letten bleek ook de kleine klokjesbij (*Chelostoma campanularum*) (tot maximaal zeven millimeter) in de kruipklokjesbloemen te foerageren. Het verschil in grootte is fors: op de stijl van het klokje is dat goed af te meten. De kleine klokjesbij is haast de helft van de lengte van de grote klokjesbij. Meestal gebruiken ze de stijl van het klokje om bij de nectar of het stuifmeel te komen. Het stuifmeel verschijnt zo gauw de bloem opengaat en vrouwtjes klokjesbijen proberen nogal eens zo'n net opengaande bloem in te komen om als eerste bij de stuifmeelvoorraad te zijn. Ze gebruiken uitsluitend

Grote klokjesbij vrouwtje

Grote bladsnijder vrouwtje

Grote bladsnijder mannetje met opvallende pootbehaarung

verschillende klokjessoorten voor het stuifmeel en zijn dus oligolectisch.

De kleine klokjesbij heeft een zwart achterlijf zonder bandjes terwijl de grote klokjesbij witte bandjes op het achterlijf heeft. Ze zijn buik verzamelaars en hebben beide een grauwwitte scopa. De kleine klokjesbij man is te herkennen aan twee kleine puntjes aan de achterlijfspunt. De grote klokjesbijman heeft geen puntjes aan de achterlijfspunt maar heeft een wigvormig uitsteeksel onder het tweede achterlijfssegment en blauwgrijze ogen met vlekken.

Beide klokjesbijsoorten nestelen bovengronds in bestaande gangen, meestal van kevers. De overstap naar bijenhôtels is

dan ook niet verwonderlijk. Ik heb beide soorten in mijn bijenhôtel. De grote klokjesbij zit in geboorde gangen van ca. 4 mm in de boomschijf of in de bosjes rietstengels.

De afsluitproppen zijn herkenbaar aan de erin verwerkte steentjes en een donkere ring eromheen van de afscheiding waarmee de steentjes en aarde vast geplakt worden.

De kleine klokjesbij zit in gangen van ca. 2 mm die aan de zijkant van mijn boomschijf gemaakt zijn door hout borende kevertjes.

Leuke informatie over klokjesbijen en behangersbijen in bijenhôtels: Gasten van bijenhôtels van P. van Breugel. Uitgave van EIS kenniscentrum insecten en andere ongewervelden & Naturalis Biodiversity Centre, Leiden. ●

Kleine klokjesbij mannetje benadert vrouwtje

Klokjesdikpoot vrouwtje